



Socialstyrelsen

**Flere aktive børn i
fritidslivet.**

**Fritidsvejledning og
fritidspas som redskaber**

Holger Kristofferen: hkr@socialstyrelsen.dk

21. april 2022

Viden til gavn

Emner i præsentation

Målgruppen for fritidspas

Metoden bag fritidspas

Implementering af fritidspas

Økonomi og omkostningsvurdering – to modeller

Vidensopsamling om fritidspas

- [Vidensopsamling om fritidspas 2021 \(15\).pdf](#)



Hvad er fritidspas?

Fritidspas er et tilbud til børn og unge under 18 år , der lever under sociale, økonomiske og/eller kulturelle forhold, som bevirker, at de ikke deltager i et fritidstilbud i det organiserede fritidsliv.

Fritidspas kan organiseres og sammensættes på mange forskellige måder, **men defineres overordnet som en ordning med kommunal forankring, der består af en kombination af fritidsvejledning og økonomisk støtte til kontingent og udstyr for udsatte børn og unge.**

De konkrete mål for fritidspas er:

- at øge andelen af målgruppens deltagelse i fritidstilbud.
- at styrke målgruppens netværksdannelse,
- at øge målgruppens livskvalitet gennem fysisk og social aktivitet,
- at sikre en øget forældreopbakning til børnenes/de unges fritidsliv,
- at udarbejde metoder til inkludering af målgruppen i foreningslivet.

Målgruppen for fritidspas

- Internt i kommunen skal man være enige om hvilken målgruppe, der vil kunne drage nytte af en fritidspasordning
- En fælles definition af målgruppen
- Oftest brugte målgrupper: **Udsatte børn og unge + stærkt udsatte børn og unge**
- Primære målgruppe:
 - med forældre, som ikke har økonomisk og/eller sociale og personlige ressourcer til at støtte op om deres barns fritidsliv,
 - uden store adfærdsmæssige problemer og/eller lidelser,
 - fra familier, der typisk ikke modtager sociale foranstaltninger efter § 52 i serviceloven,
 - med en anden etnisk baggrund end dansk eller flygtningebaggrund, hvor forældrenes forståelse for foreningslivets potentialer og betingelser er begrænsede.

Målgruppen for fritidspas

- Det nye – Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse
- Kommunernes kriterier for målgruppen:

| Målgruppe afgræsning | Antal kommuner |
|---|----------------|
| Indkomst | 15 |
| Bopælsområder | 4 |
| Etnicitet/flygtningestatus | 5 |
| Deltagelse i organiseret fritidsaktivitet | 14 |
| Sårbarhed (Overvægt, ensomhed, diagnose, handicap og andet) | 20 |
| Intet svar | 4 |

- Udfordringer i målgruppen:
- Børn og unge med tunge adfærdsmæssige problemer
- Mest udsatte børn og unge i udsatte boligområder
- Kræver udvidet fritidsvejlederindsats, pædagogiske krav, opkvalificering og foreningsudvikling, for at foreningerne kan rumme denne målgruppe

Metoden bag fritidspas

Tabel 1

Antal kommuner med og uden fritidspasordning

| Fritidspasordning | Antal | Pct. |
|---------------------------------|--------------|-------------|
| Kommuner med fritidspasordning | 62 | 66 pct. |
| Kommuner uden fritidspasordning | 32 | 34 pct. |

Anm.: N=94 kommuner.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse om fritidspas 2021

Tabel 2

Antal kommuner fordelt på type af fritidspastilbud

| Fritidspastilbud | Antal | Pct. |
|---------------------------------------|--------------|-------------|
| Fritidsvejledning og kontingentstøtte | 20 | 32,3 pct. |
| Kun kontingent- og udstyrsstøtte | 42 | 67,7 pct. |

Anm.: N=62 kommuner. Opgørelsen er baseret på kommuner, der tilbyder fritidspasordning.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse om fritidspas 2021

Metoden bag fritidspas

- Norsk model: Fritid med bistand
- Trin 1: Første møde
- Trin 2: Ønsker og drømme
- Trin 3: Kortlægning af interesser
- Trin 4: Valg af aktivitet
- Trin 5 : Find brobygger
- Trin 6: Inklusion og opfølgning



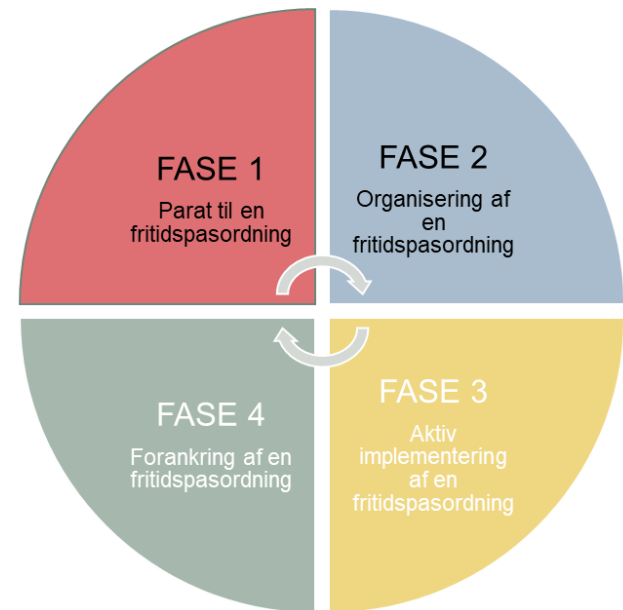
Metoden bag fritidspas

1. **En fritidspasordning udelukkende til kontingentsstøtte**, som er baseret på en husstands samlede indtægt.
2. **En enkel relationsmodel**, (også primært kontingentsstøtte) hvor en tillidsperson som f.eks. en lærer på barnets skole, en sundhedsplejerske eller en frivillig med kendskab til familiens situation og behov, indstiller til fritidspas. Kriterierne er typisk udformet, så de favner bredt, ift. at familien af fx økonomiske, sociale eller kulturelle årsager kan tildeles fritidspas, så ordningen kan have betydning for mange børn og unge i gråzonen.
3. **En udvidet relationsmodel**, der også har tilknyttet frivillige fritidsguides som regel i samarbejde med en civilsamsfundsorganisation. Kommunens fritidspaskoordinator arbejder netværksbaseret ift. fx skoler, boligområder og civilsamsfund og understøtter samarbejdet med det lokale foreningsliv. Fritidspaskoordinatoren fungerer desuden vejledende ift. familiens matchmaking med en forening. De frivillige guider vejleder familien og tilbyder følgeskab i det første møde med foreningen, og kommunen løser på den måde problemstillinger med, at forældrenes svage ressourcer og manglende foreningserfaring ofte kan være en barriere for børnenes deltagelse.
4. **En omfattende relationsmodel** med fritidsvejledning, mentorstøtte og udvidet samarbejde med foreningsliv og andre partnere. I tillæg til model tre indebærer denne model yderligere faglig sparring med og kapacitetsopbygning af foreningsliv og civilsamsfund, samt tilbud om længerevarende mentorstøtte til familier, der i særlig grad befinder sig i en udsat situation.

Implementering af fritidspas

Udgangspunkt i:

- Fasemodellen fra: *Kom godt i gang med en fritidspasordning (2017)*



Fasemodellen er baseret på modellen, som skitseres i (DEFACTUM 2017): Kom godt i gang med en fritidspasordning – Inspiration til implementering.

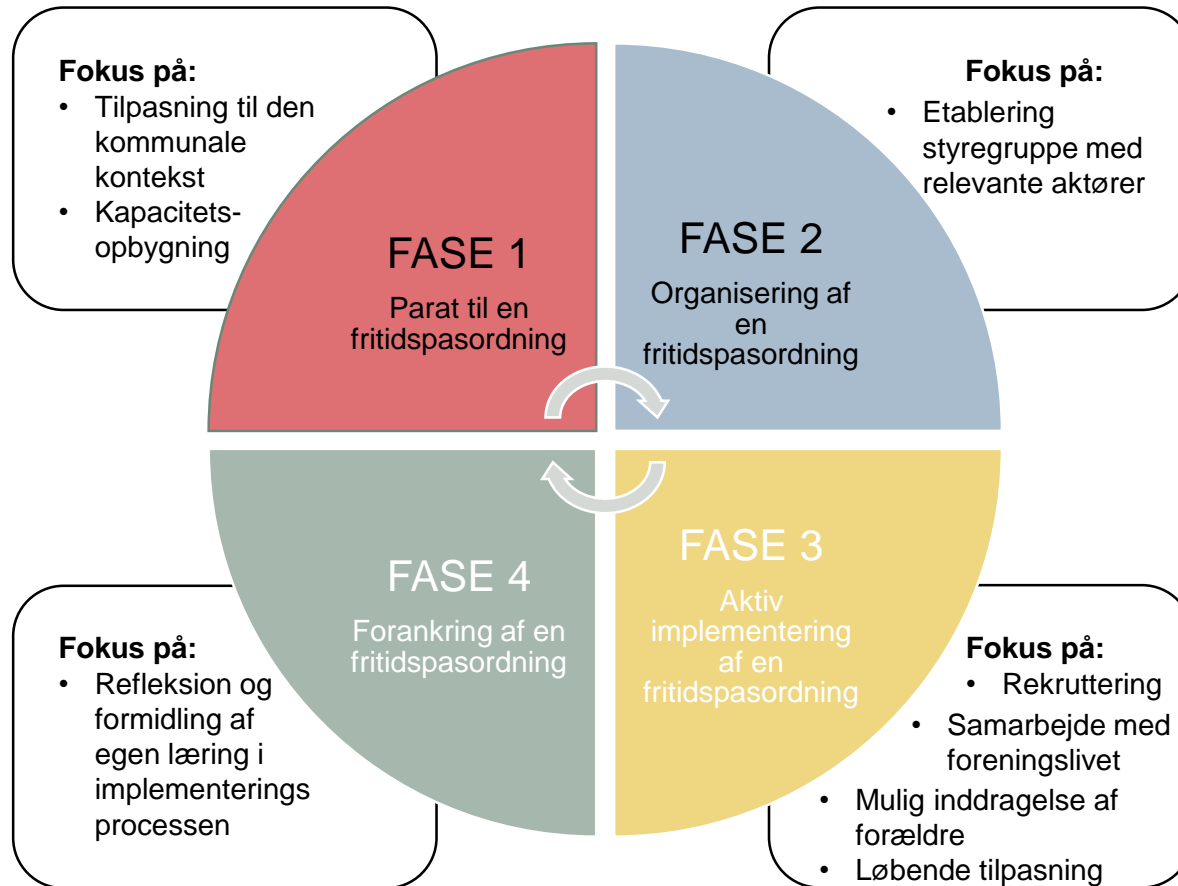
Overordnede pointer:

- Faserne hænger sammen
- Implementering er kontekstafhængigt

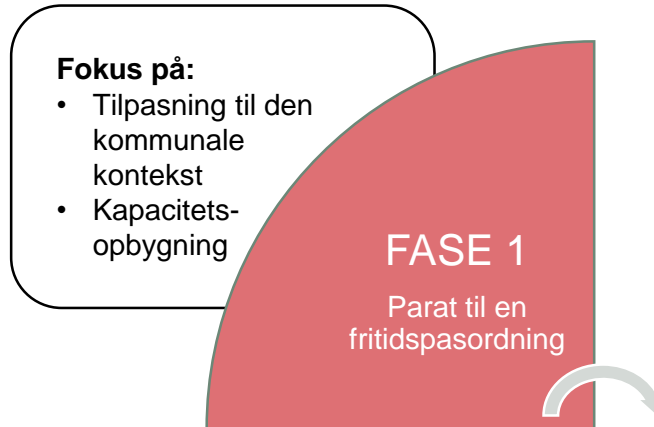
Kilder:

- To eksplorative interviews med case-kommuner (2021)
- DEFACTUM (2017). Kom godt i gang med en fritidspasordning – Inspiration til implementering. Socialstyrelsen
- Oxford Research (2009): Evaluering af forsøg med fritidspas til udsatte børn og unge. Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2016). Udbredelse af erfaringer med fritidspas – erfaringsopsamling.

Fasemodellen



Forberedelse



Behovs- og parathedsanalyse

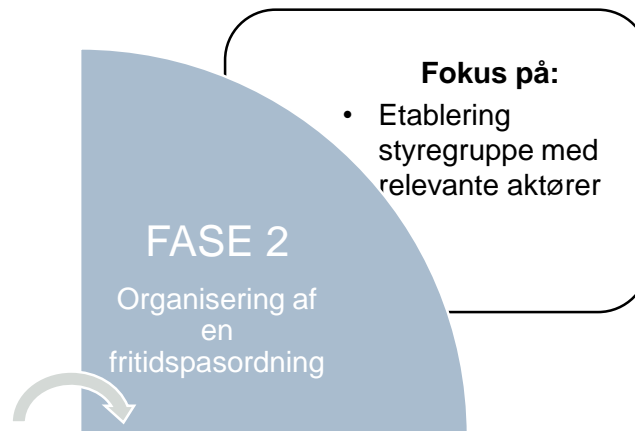
- Hvad er formålet?
- Hvilken målgruppe?
- Hvilken metode?
- Hvad er i forvejen i gang i kommunen?
- Hvem skal være med?
- Hvordan sikres der opbakning?

”at tappe ind i nogle af de strukturer, der allerede eksisterer i forvejen”

Koordinering og organisering

Hvordan får man indtænkt og repræsenteret:

- Foreningslivet
- Lærere og fagpersoner
- Ledelsen
- Relevante boligområder
- Andre relevante projekter



"Der var flere i ledelsen som havde øje for projektets værdi, og fritidsvejlederen blev en 'feel good' – i forhold til fortællingen om den helhedsorienterede indsats."

Når man er kommet i gang

Følg og implementeringen gennem et **monitorerings- og dokumentationssystem** og juster i forhold til:

- Rekruttering af børn og unge
- Rekruttering og fastholdelse af frivillige
- Samarbejdet med foreningslivet
- Mulig inddragelse af forældre

FASE 3

Aktiv implementering af en fritidspasordning

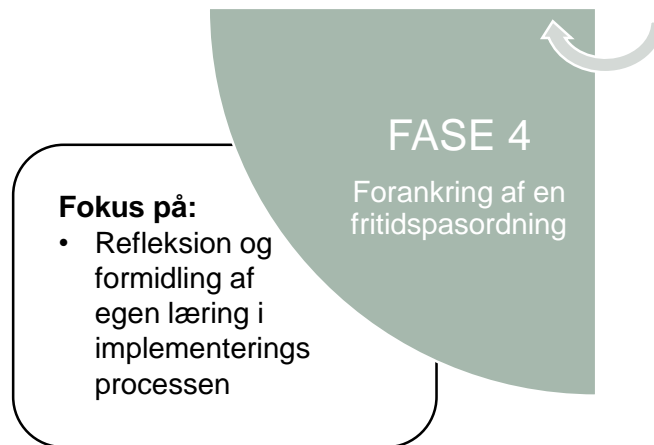
Fokus på:

- Rekruttering
- Samarbejde med foreningslivet
- Mulig inddragelse af forældre
- Løbende tilpasning

Forankringen

Tænk ind helt fra starten:

- hvilke parametre man ønsker at evaluere på
- Hvordan man sikrer opbakning til fremtidig drift



Hvordan sikrer man fremtidig forankring?

- Hvordan involverer man de relevante beslutningstagere i tide?
- Opmærksomhed på kommunal budgetlægning
- Ansøgningsfrister for puljer til fremtidige midler

Økonomi og omkostningsvurdering – to modeller.

Tabel 6

Antal deltagere, omkostninger i alt for en treårig periode og omkostninger pr. deltager ved de to modeller for fritidspas i de specificerede scenarier (2021-priser):

| Antal deltagere og omkostninger | Model 1: Fritidspas med kontingentstøtte og ansatte fritidsvejledere | Model 2: Fritidspas med kontingentstøtte og frivillige fritidsguidere |
|---|--|---|
| Gns. antal deltagere pr. år | 451 | 241 |
| - Modtager kun kontingentstøtte | 10 pct. | 88 pct. |
| - Modtager kun fritidsvejledning | 11 pct. | 6 pct. |
| - Modtager både kontingentstøtte og fritidsvejledning | 79 pct. | 6 pct. |
| Omkostninger i alt for en treårig periode, kr. | 5.710.416 | 1.287.875 |
| Gns. omkostninger pr. deltager, kr. | 4.401 | 1.863 |

Kilde: Baseret på input fra Viborg Kommune og Holstebro Kommune om deres respektive fritidspasordninger. Beregnet vha. Socialstyrelsens omkostningsmodel.